

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

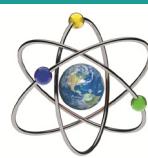
№3(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 818 sahifa,
2-mart, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'zbek oilalarida ona-bola munosabatlari va ularning oilaviy emotsional muhitni shakllantirishdagi ahamiyati.....	18
<i>Abdullayeva Dilbar Ubaydullayevna</i>	
O'quvchi yoshlarda sog'lom turmush tarzini shakllantirish – ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida	22
<i>Mirzayeva Faroxat Odiljonovna</i>	
Raqamli muhit ta'sirida bolalar psixikasidagi transformatsiya jarayonlari.....	30
<i>Abdullayeva Sh. H.</i>	
Turli yosh davrlaridagi shaxslarda o'zini o'zi faollashtirish xususiyatlarining tafovutlanishi	33
<i>Qurbonboyev Azimbek Nazirboy o'g'li</i>	
Bolalarni maktab ta'limiga intellektual tayyorlash va vitagen tajribasini rivojlantirishga metodik yondashuvlar.....	37
<i>Abdullayeva Feruza Shavkatovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlarni steam asosida o'qitishning interfaol metodlari	42
<i>Aliqarshiyeva Durdona Sharofiddin qizi</i>	
O'simliklar guruhlari mavzusini o'quvchilarga tushuntirishda interfaol metod va vositalardan foydalanishning samaradorligi.....	49
<i>Dehqonboyev Muhammad To'liqin o'g'li</i>	
Kichik maktab yoshidagi shaxsda ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni rivojlantirishning pedagogik shartlari	55
<i>Jo'rayev Avazbek Umar o'g'li</i>	
Matematika o'qitish jarayonida o'quvchilarning mantiqiy kompetentligini shakllantirish	59
<i>Kalandarova Maxliyo Aslonovna</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida bo'lajak o'qituvchilarni pedagogik madaniyatini rivojlantirishda raqamli ta'lim imkoniyatlaridan samarali foydalanish.....	63
<i>Kamalova Dilrom Olimjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'limni rivojlantirish – kelajak avlod kamolotiga qaratilgan strategik islohot.....	68
<i>Kamolova Gavhar Akbarovna</i>	
Axloqiy qadriyatlar asosida milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi.....	71
<i>Kayumova Nargiza Mirziyatievna, Xo'jayeva Sharofat Olimjon qizi</i>	
Insult bilan xastalangan bemorlarda nutq buzilishlari korreksiyasiga yondashuvlar	74
<i>Maxkamova Laylo Majidovna</i>	
Milliy ta'lim tizimini yangilash va rivojlantirishning strategik modeli	77
<i>Mengliqulova Maftuna Abdullayevna</i>	
Yangi O'zbekistonda ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlik va uning shaxs psixikasiga deterministik ta'siri	82
<i>Nishonova Oydinoy Mashrabjon qizi</i>	
Talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etishda o'qituvchining fasilitatorlik roli	86
<i>Sariyeva E'tibor Matchanboyevna, Urazbayeva Sabohat Ortiqbayevna, Yuldasheva Gavxaroy O'rinboy qizi</i>	
Raqamli ta'lim platformalaridan foydalanishning bugungi holati: muammo va imkoniyatlari	90
<i>Suyarov Xurshid Baxriddinovich</i>	
Tarbiya darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetensiyasini shakllantirish metodikasi.....	95
<i>Toshpo'latova Guldona Tulqin qizi</i>	
Kreativ yondashuvni shakllantirishda o'qituvchining innovatsion faoliyatini shakllantirish metodikasi	98
<i>Usarova Marg'uba Nazar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kommunikativ nutq malakasini rivojlantirishning metodologik asoslari.....	102
<i>Vaisova Yodgora Sardorbek qizi</i>	
Destruktiv oilalarda shaxslararo munosabat psixologiyasi	106
<i>Sharafutdinova Xadichaxon Gulyamutdinovna</i>	

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining axborot kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	110
<i>Xalilayev Batirjon Taxirovich</i>	
O'quvchilarning individual ta'lim ehtiyojlarini aniqlash mezonlarining pedagogik va raqamli diagnostik asoslari	114
<i>Xalknazarova Aysuliw Maxsetbaevna</i>	
Klinik integratsiya asosida farmakologiya fanini o'qitish modelini ishlab chiqish	118
<i>Xasanboyeva Nafisaxon Abdullojonovna</i>	
Yurak glikozidlaridan zaharlanishni oldini olishni o'qitishning metodik-pedagogik asoslari	121
<i>Xoliqova Oyistaxon Yuldashevna</i>	
Oliy ta'lim tizimida raqamli transformatsiya sharoitida bo'lajak o'qituvchilarning universal va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	125
<i>Xurramov Anvar Jumanazarovich</i>	
Studying the Role of Magic Numbers and Nucleon Shells in Nuclear Structure	129
<i>Yakubova Shoxidaxon Qodirovna, Dehqonova Ohista Qosimjonovna</i>	
Методика адаптивного физического воспитания молодежи с интеллектуальными нарушениями посредством специализированных гимнастических упражнений	133
<i>Аслонова Гуллола Акрам кизи</i>	
Понятие эмоционально-оценочной лексики	137
<i>Каримбаев Ниятбай Шарипович, Усенова Гульзира Женгисбай кызы</i>	
Изучение русского языка с использованием цифровых платформ: потребности, проблемы и решения	140
<i>Умарова Дильфуза Маматкуловна</i>	
Инклюзивное образование в Республике Узбекистан: сравнение с мировым опытом	144
<i>Пирманова Бахора Эшмухаммадовна</i>	
Inklyuziv ta'lim jarayonida empatiya va rahm-shafqatning pedagogik ahamiyati	148
<i>Olimova Sarvara Sobitxon qizi</i>	
Bo'lajak defektologlarni oila bilan ishlashga tayyorlashning nazariy asoslari	152
<i>M. B. Muxtorova</i>	
Maktabgacha yoshdagi eshitishida nuqsoni bor bolalarni talaffuzga o'rgatish metodlari	156
<i>Bo'ronova Suksoraxon Behzodjon qizi</i>	
The Role of Identity, Motivation, and Investment in Teaching English at School (Experimental Study)	160
<i>Shahobova Sitara Baxromovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda umummadaniy kompetentlikni rivojlantirish jarayonining zamonaviy ta'lim paradigmasiga mos pedagogik modeli	166
<i>Olimova Dilrabo Nurali qizi</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida tikuvchilik va dizayn ta'limida innovatsion pedagogik yondashuvlar asosida talabalar kasbiy kompetentligini rivojlantirish muammolari va istiqbollari	169
<i>Umarova Fotima Abduraximovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarini zamonaviy darsliklardan samarali foydalanishga o'rgatishning interaktiv metodlari	172
<i>Kosimova Gullola Mullajonovna</i>	
Iqtisodiy ixtisoslik talabalari kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning metodologik asoslarini takomillashtirish: rus tili fanini o'qitishda	176
<i>Nuraliyeva Maftuna G'ulomovna</i>	
Raqamli texnologiyalar asosida bo'lajak o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini rivojlantirish bosqichlari	182
<i>Xidirova Nodira Abduganiyevna</i>	
Maktabgacha ta'limda ta'lim jarayonini samarali tashkil etishda pedagogning kompetensiyasi	185
<i>Eshmuratova Gauxar Maxsudovna</i>	
Frazeologik birliklar identifikatsiyasi	188
<i>Omadjon Azamov Burxonovich</i>	

O'smirlik davrida empatiya rivojlanishiga ijtimoiy tarmoqlar va virtual muloqotning ta'siri	192
Qodirova Zebuniso Malikovna	
Pedagogical Mechanisms for Enhancing the Competitiveness of Higher Education Services in the Context of Socio-Economic Globalization	197
Babayeva Lola Ibragimovna	
Integrativ yondashuv asosida talaba qizlarda jismoniy madaniyatni rivojlantirishning pedagogik tizimini takomillashtirishning dolzarbligi	202
M. X. To'xtamishева	
Murakkab nuqsonli bolalarni umumta'lim maktablariga tayyorlash jarayonida logopedning kommunikativ malakasini shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari.....	207
Abdubokiyeva Adiba Baxodir qizi	
Oliy ta'limda mustaqil ta'lim mazmunini kognitiv kompetensiyalarga yo'naltirib tashkil etish	211
Adashova Guljaxon Muxammadjonovna	
STEAM yondashuvi asosida tayyorlov guruh bolalarining bilish faoliyatini faollashtirishning samarali yo'llari	215
G. B. Maxmudova	
Bo'lajak oligofreno-pedagoglarning kompetentlik faoliyatini tashkil etishning psixologik-pedagogik shart-sharoitlari	219
Jumaboyev Nurillo Xayrullo o'g'li	
Sun'iy intellekt asosida ta'lim sifatini monitoring qilish mexanizmlarini takomillashtirish	223
Jumanazarova G. U.	
Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda duduqlanishni o'yin asosida bartaraf etish texnologiyalari	227
Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Mamatqulova Sarbarxon Axmadjon qizi	
Axloqiy qadriyatlar asosida milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi.....	230
Kayumova Nargiza Mirziyatovna, Xo'jayeva Sharofat Olimjon qizi	
Sharq va G'arb mutafakkirlari merosida shaxs tarbiyasi masalalari	233
Mirabzalova Zaxro Shuhrat qizi	
Oliy ta'limda talabalarning o'z-o'zini personallashtirishini tashkil qilish	238
Shamsiddinova Adiba Muzaffar qizi	
Формирование интеллектуальных умений детей старшего дошкольного возраста в условиях цифровой образовательной среды	242
Скрыльников Юрий Степанович	
Динамика становления профессионально значимых личностных качеств будущих педагогов.....	246
Тиллашайхова Хосият Азаматовна	
Hamid Olimjon ijodining shakllanishidagi manbalar va ijodiy omillar	250
U. A. Jumanazarov	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilari moslashuvining psixologik yondashuvi	254
G. R. Ibragimova, Abdulkarimova Dilfuza	
Tarixiy obidalar asosida tasviriy san'at talabalari ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	258
Qurvanboyeva Diyora Muzaffar qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarda sotsial intellekt va shaxslilik kamolotning o'zaro bog'liqligi	262
Avlayev Orif Umirovich	
AR texnologiyasi asosida kompyuter arxitekturasini o'qitishni takomillashtirishning pedagogik asoslari....	267
Saidkarimxonova Dilnozaxon Saidazizxon qizi	
Sun'iy intellektning ixtisoslashgan ta'lim muassasalari bitiruvchilarini tayyorlash sifatini oshirishdagi o'rni	273
Ubbiyev Alisher Tairovich	
Inklyuziv ta'lim bo'yicha respublikada olib borilayotgan faoliyat	277
Sattorova Mohira Aminqulovna	
Tasviriy faoliyat jarayonida maktabgacha tayyorlov guruh bolalarida emotsional intellektni shakllantirish .	281
Namzabayeva Lola Zakirovna, Malikova Umida Nurliboy qizi	
Sport maktablarida 12–14 yoshli gandbolchilarda to'pni ilish va uzatish texnikasini takomillashtirish metodikasini ishlab chiqish	285
Ismatullayeva Fotima Rustam qizi	

Методология изучения этнопсихологических аспектов понимания долга перед родителями: цели, задачи и гипотезы исследования	289
Эргашев П. С., Азимова Х. А.	
Uzluksiz ta'lim tizimida metakompetensiyalarni rivojlantirish strategiyalari va ularning tasnifi	292
Xurramov Anvar Jumanazarovich	
Fundirlash konsepsiyasi – kelajak pedagoglarining asosiy poydevori	296
G'oyimov Umar Eshmurodovich	
Pedagogik oliy ta'lim muassasalarida qo'llanilayotgan metodik ta'minotning hozirgi holati: tahliliy o'rganish	301
Xujamkulova Nafisa Ruzikulovna	
Pedagogik metod: intellekt xaritalar yordamida lazerlarning amaliyotda qo'llanilish sohalarini vizuallashtirish	307
Olimjonova Nigina Sobirjon qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti guruhlarida rivojlanish markazlarini tashkil etish	312
G. R. Ibragimova, Normamatova Rayhona Alisher qizi	
Pedagogik o'yinlar va interaktiv faoliyatlarning ta'lim jarayonidagi o'rni	317
Qodirova Sevara Shuxratovna	
Shaxs psixikasi rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar	325
Boboyeva Maxsuda Ataxonovna, Rajapboyeva Ozoda Shuxrat qizi, Karimova Malohat O'rinboy qizi	
Jismoniy tarbiya darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishning sifat samaradorligi	329
Hasanova Dilnora Rustam qizi, Ehnazarov Jo'raqul	
Integratsion yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy sifatlarini shakllantirishning metodik tizimi	333
Boynazarova Munajat	
O'yin faoliyati orqali kasbga yo'naltirish mexanizmlari	337
Allaberdiyeva Kumri Xamrayevna, Toshmurodova Marjona	
Модель методического сопровождения педагогов доо в развитии математической грамотности и логического мышления старших дошкольников на основе игровых технологий	340
Гаухар Джанпеисова	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining baholash malakasini rivojlantirish muammolari va imkoniyatlari	347
Majidova Hilola Eshquvat qizi	
Формирование коммуникативной компетенции студентов на занятиях узбекского и иностранных языков: интегративный подход	351
Турланова Сауле Дадажановна	
Ta'lim jarayonida digital storytelling metodidan foydalanish orqali o'quvchilarning ijodiy yozuv kompetensiyasini shakllantirish	357
Maxsetova Zuxra Torebayevna	
Futbol mashg'ulotlarida kreativ yondashuvlarni qo'llash amaliyoti	361
Karimov Odiljon Baxadirovich	
Oliy ta'limda talabalarining kreativligini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishning nazariy-metodologik asoslari (amaliy matematika yo'nalishi misolida)	364
Samatova Munira Dilshod qizi	
Подготовка к школе как условие развития коммуникативных умений у детей дошкольного возраста с тяжёлыми нарушениями речи	368
Ахмедова З. М., Абдурахмонова М. А.	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini rivojlantiruvchi ta'limni amalga oshirishga talaba motivatsiyaviy-qadriyatli munosabatlari tizimi shakllanganligi darajalari va ularning sifatiy tavsifi	373
Ergasheva Matluba Burxonovna	
Ritmik va ijodiy gimnastika mashqlari orqali bolalarda estetik didni shakllantirish metodlari	378
Kamchiyev Salimberdi Xudayberdiyevich	

Interaktiv ta'lim platformalari asosida informatika va axborot texnologiyalari faniga oid kompetensiyalarni rivojlantirish samaradorligi.....	382
Karimov Feruz Raimovich	
Koxlear implantli bolalar og'zaki nutqini shakllantirishda qo'llaniladigan zamonaviy usullar	386
Mamasiddikova Maftuna Akbarjon qizi	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining media savodxonligini oshirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari.....	389
Masharibova Lobar Rayimberganovna	
Duduqlanuvchi bolalarda verbal muloqot ko'nikmalarini o'yin texnologiyalari asosida rivojlantirish.....	393
Mirtoyeva Shohruza Ibjohimjon qizi	
Maktab voleybol sport to'garaklari mashg'ulotlarida harakatli o'yinlardan foydalanish	396
Ortug'mat Jumanov, Zarina Abdusattarova	
Talabalar mustaqil ta'limini samarali tashkil etish omillari va mexanizmlari.....	400
Raxmatova Nargiza Dolibayevna	
Bola nutqining rivojlanishiga ta'sir ko'rsatuvchi salbiy va ijobiy muhit omillari. XXI asr taraqqiyotida nutq faoliyatining shakllanishi.....	403
Ro'ziyeva Nozimaxon Oybek qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining ijodkorligini ijtimoiy-pedagogik faoliyatda rivojlantirish texnologiyasi.....	406
Sadikova Dilafuz Xusanovna, Butayeva Gavhar Xudoyorovna	
Fan va tabiatni tanishtirish orqali maktabgacha katta yoshdagi bolalarni rivojlantirish usullari	410
Sh. T. Musulmonova	
15-17 yoshgacha bo'lgan kurashchilarni yillik yuklamalarini taqsimlash	413
Qirgiboyev Shaxbozbek Aslidin o'gli, Xamidjonov Muhammadbobir Ulug'bek o'gli	
Davlat boshqaruvi tizimida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash va prognozlash metodologiyasi.....	416
Sotvoldiyev Akbarjon Umidjon o'g'li	
O'smirlar orasida tengdoshlar bosimi va uning psixologik ta'siri	419
Toshpo'latova O'giloy Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarni shaxsiy rivojlantirish.....	422
Turdiyeva Raxima Kurbanovna	
Matnli topshiriqlar vositasida ona tili darslarida o'quvchilarning kreativ tafakkurini rivojlantirish	426
Yulbarsov Ochilbek Obidjon o'g'li, Isayeva Gulnur Shakirjanovna	
Методы исследования сенсомоторных эффектов и внимания у детей дошкольного возраста.....	432
Г. С. Алиходжаева	
Роль театрализованной деятельности в формировании представлений о родине у дошкольников .	436
Г. С. Алиходжаева, У. О. Мамадалиева	
Логическое мышление детей 5–7 лет в вариативном дошкольном образовании: нормативные основания и концептуальная модель	440
Г. Э. Джанпеисова, В. В. Горбунова, Э. З. Убайдуллаева	
O'qitishning maqsad va vazifalarini talabalarning bo'lajak pedagogik faoliyatini modellashtirish sifatida ...	444
Murodova Umida Dilmurodovna	
Развитие прагматической компетенции аудирования с помощью инновационных технологий в обучении немецкому языку	449
Саидова Махсудахон Аббасовна	
Развитие профессиональной подготовки будущих воспитателей в системе высшего педагогического образования.....	452
Собирова Пошшаой Эркин кизи	
Современные педагогические концепции и структурные элементы игровых технологий.....	455
Хафизова Машхура Аминовна	
Davolanish ehtiyojiga ega bo'lgan bolalarga tibbiy-psixologik yondashuvlar	458
Po'latxo'jayeva Malika Rustamovna	
Equal Voice in the Classroom: A Gender-Based Approach	463
Gafurova Nodira Ravshanovna	

Matematik tafakkur kompetensiyalarini rivojlantirishda singapur ta'lim modelining innovatsion pedagogik yondashuvlari.....	468
Sanobar Ibragimovna Kenjayeva	
Boshlang'ich sinf mikrodars ishlanmasining texnologik xaritasini yaratish usullari.....	475
Yusupova Gulshiraxan Zinatdinovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning pedagogik ahamiyati	479
Sodiqova Gulbahor G'ofurjon qizi, Abduvohidova Rayhona Nuriddin qizi	
6–7 yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda mantiqiy fikrlashga o'rgatishning ahamiyati	484
Sultonova Sitara Zarif qizi	
Debat texnologiyalari va akademik yozuv ko'nikmalarini rivojlantirish.....	488
Gulamov Shavkat Maxmudovich	
Kognitiv yuk nazariyasi asosida boshlang'ich sinflarda ingliz tili o'quv jarayonini optimallashtirish	492
G'ulomova Moxinur Inomjon qizi	
Muloqot madaniyati va liderlik ko'nikmalarining shakllanishidagi psixologik-pedagogik omillar	497
Pulatova Odinaxon Xamidovna	
Tarbiyaviy ishlarni tashkil etish pedagogik muammo sifatida	501
Qulmatova Xurshida Abdurahmonovna	
O'quvchilarga algebrani o'qitishning dolzarb masalalari.....	504
Qodirova B., Ibragimov N.	
Bo'lajak biologiya o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini takomillashtirish masalalari	509
Axmadjanova Moxiyat Sadriyevna	
Bo'lajak tarbiyachilarning elektron ta'lim resurslari va innovatsion dasturlar bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantirish.....	513
Sultansaidova Mushtariy Abzalxanovna	
Jo'rg Oruell asarlarida davr va shaxs fojiasi	516
Xatamova Kumush Javxar qizi	
“Tabiiy fanlar” fanini o'qitish texnologiyasini STEAM yondashuvi asosida tuzish metodikasi	519
Imankulov Nurbek Tursunkul o'g'li, Ashirov Shamshidin Annazarovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'quv faoliyatiga samarali ta'sir etuvchi irodaviy sifatlar	525
Ma'rufjonova Rohila Lutfulla qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida texnik ijodkorlikni shakllantirishning mazmuni va metodikasi	528
Xudaykulova Saida Zakirovna	
Aqli zaiflik va autizm spektri buzilishining klinik-pedagogik farqlari	533
Zokirova Fozilaxon Zafarjon qizi	
STEAM yondashuvi asosida kreativ fikrlashni shakllantirishning didaktik imkoniyatlari.....	538
Erkinov Ozodbek Faxriddin o'g'li	
Neologizmlar – badiiy matnda uslubiy vosita sifatida	540
Ibragimova Shoira Normuminovna	
Nutq nuqsoniga ega bo'lgan bolalar ota-onalarini logopedik korreksion ishiga jalb etish	543
Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Abdullayeva Gulzoda Abdurazoq qizi	
Rus tili darslarining samaradorligini oshirishda nutqiy kompetensiyani shakllantirishning ilmiy-metodik asoslari.....	546
Jurayeva Nilufar Shovkat qizi	
Autizm spektridagi bolalarda nutqni rivojlantirish uchun sensor integratsiya usullarining ta'sirini o'rganish.....	549
Mo'minova Gulnora Qurvonali qizi	
Yosh taekvondochilarni maxsus mashqlar yordamida kyorugi texnikasini rivojlantirish	552
Sheraliyev Sarvarbek Soxibjon o'g'li	
“Motivatsion yondashuv” hamda “kreativ fikrlash” tushunchalarining mazmun va mohiyati	556
Toshnazarova Mohinur O'sarali qizi	
Bo'lajak tarbiyachilarning muloqot madaniyatini rivojlantirishda kompetensiyaviy yondashuvning o'rni	559
Umarova Feruzabonu Bobir qizi	

Ta'lim falsafasining ijtimoiy-madaniy evolyutsiyasi	562
Uzakova Zahroxon Muhammad Zarif qizi	
Fizika ta'limida ijodiy tafakkurni shakllantirishning innovatsion modeli: muammoli ta'lim va interfaol metodlar asosida kompetensiyaviy yondashuv	565
Yusupov Kodirjan Batirovich	
Игровые проекты как средство обучения предлогам английского языка.....	569
Нуратдинова Наргиза Бахтияровна	
Формирование межкультурной коммуникативной компетенции через изучение речевого этикета в цифровой среде (мессенджеры и социальные сети)	572
Юсупова Сохила Сайфиевна	
Maktabgacha ta'lim yoshdagi bolalarda sog'lom turmush tarzini shakllantirish.....	575
Shamiyeva Manzura Fayzullayevna	
Pedagogik ta'lim muassasalarida bo'lajak o'qituvchilar valeologik kompetentligini rivojlantirishning mazmuni va mohiyati	579
Sardorxon Quvondiqov	
Pedagogik ta'lim muassasalari bo'lajak o'qituvchilarida integrativ yondashuv – milliy g'urur tuyg'usini rivojlantirish yondashuvi sifatida.....	584
Miraxmedov Fatxulla	
Bolalarni xavfsiz, erkin, o'yinga asoslangan va do'stona muhitda tarbiyalash – muvofiqlashtirishning yangi standartlari.....	590
Mamadaliyeva Dilfuza Baxtiyorovna	
Alisher Navoiyning "Arba'in" asaridagi qit'alarda sahih hadislarining badiiy talqini	595
Nematullayeva Madina Zafarovna	
Umumta'lim maktablarida chizmachilik fanini o'qitishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish istiqbollari	598
Xalimov Moxir Karimovich	
Biologiya fanini o'qitishni modernizatsiyalash bo'yicha zamonaviy yondashuvlar.....	603
Axmadjanova Mohiyat Sadriyevna	
Dizariya shakllarining klinik-pedagogik tavsifi	607
Iminjonova Moxichexra Alimardon qizi	
Oliy ta'limda kechki ta'lim talabalarining o'quv faolligini oshirishda faollashtiruvchi interaktiv ma'ruza metodining didaktik strukturasi va pedagogik imkoniyatlari.....	611
Axmedova Zilola Muxtor qizi	
Оптимизация процесса самообразования студентов русской филологии в условиях современного образовательного пространства	617
Азизова Д. А.	
Bo'lajak tarixchilarda tarix falsafasining zamonaviy konsepsiyalariga doir bilimlarni rivojlantirishning amaliy texnologik tizimi.....	622
Anvarjonov Ahrorjon Ahadjon o'g'li	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini mehnatsevarlikka tarbiyalashda pedagogik texnologiyalarning turlari va ularni qo'llash imkoniyatlari.....	625
Xudaybergenova Adolat Usmanovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni ijtimoiy-axloqiy tarbiyalashda maktabgacha ta'lim tashkiloti va oilaning hamkorligi.....	629
Jumanova Fotima Uralovna, Azimova Zebxon Tohirovna	
4K yondashuvi asosida dars topshiriqlarini ishlab chiqish.....	635
Boboyeva Nafosat Tulqin qizi	
O'quv-tarbiya jarayonida pedagogik diagnostika.....	639
Xolmatova Ziroatxon Anvarovna	
Raqamli ta'lim muhitida tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirishning ahamiyati.....	642
Abdullayeva Ozoda Odiljon qizi	
O'yinchilarning texnik va taktik tayyorgarligi.....	645
Madaminov Oribdjan Nishanbayevich	

Ta'lim jarayonida gamifikatsiya va didaktik o'yinlar orqali metakognitiv kompetensiyalarni shakllantirish metodikasi.....	648
<i>Xayrullina Parizod Farg'at qizi</i>	
Dual ta'lim sharoitida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisining kasbiy kompetentligini baholash mezonlari va monitoring tizimi.....	651
<i>Umurov Zarif Latifboyevich</i>	
Boshlang'ich sinflarda folklor asarlarini aksiologik yondashuv asosida o'qitish metodikasi	660
<i>Aytmuratova Elvira Ersultanovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilari tanqidiy fikrlashining psixologik va pedagogik mohiyati.....	663
<i>Haydarova Kamola Ergashboy qizi</i>	
Differensial ta'limning nazariy-konseptual asoslari.....	667
<i>Rasulova Nozigul Abdivoxid qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tasviriy faoliyatga o'rgatishda kreativ shaxsni shakllantirish bo'yicha metodik tavsiyalar	671
<i>Rizoyeva Muslima Raxmonovna</i>	
Информационная компетентность через призму филологии: ключевые факторы формирования ...	679
<i>Хикматов Нодир Назимджанович</i>	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarida qadriyatlar tizimini shakllantirishning samarali yo'llari	683
<i>Mamatova Zarena Abduljalilovna</i>	
O'zbekiston va Angliyada pedagogik ta'lim tizimining tarixiy asoslari.....	686
<i>Miramatova Laylo Ravshanjon qizi</i>	
Innovatsion ta'lim muhitida o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	690
<i>Nilufar Xalikova Mirkadirovna</i>	
Badmintonchilarda maxsus chaqqonlik tayyorgarligining o'yin faoliyatiga ta'siri	694
<i>Samadova Uktabar Hasanovna</i>	
<i>Maktab direktorlarining boshqaruv ko'nikmalarini rivojlantirishda sinergetik</i>	
yondashuvning o'рни va ahamiyati	698
<i>Yusupova Dilnoza Fayzullayevna</i>	
Pedagogical Essence of Improving Students' Collaborative Skills Through Multi-Vector Approaches	702
<i>Turemuratova Aziza Begibaevna, Otelbayeva Muhayyo Alisher qizi</i>	
Tasviriy san'at mashg'ulotlarining maktabgacha yoshdagi bolalarda kognitiv, estetik va ijodiy rivojlanishiga ta'siri	708
<i>Shaymuradov Taxir Zamanovich</i>	
Oliy ta'limda ma'naviy-ma'rifiy kompetensiyalarni baholash mezonlari: falsafa fanining o'quv jarayoniga integratsiyasi	713
<i>Abdullayev Akmal Nasriddinovich</i>	
Klasterli ta'lim muhitida bo'lajak o'zbek tili va adabiyoti o'qituvchilarining innovatsion kompetentligini rivojlantirish metodlari.....	717
<i>Abdurahmonov Maqsad Bekjonovich</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutqiy rivojlanishning yetakchi omillari.....	720
<i>Abduvosiyeva Mahmuda Xamidullo qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ sifatlarini oshirish: zamonaviy yechimlar va muammolar	724
<i>Abduxalimova Yulduz Normurod qizi</i>	
Maktablarda sun'iy intellekt asosida xorijiy tillarni o'qitish afzalliklari	728
<i>Altimisheva Iroda Mavlonovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda boshqaruv madaniyatini rivojlantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari.....	731
<i>Ashurov Yusuf Alisher o'g'li</i>	
Bolalikni qayta anglash: mariya montessori pedagogik qarashlarining ilmiy asoslari	735
<i>Ismatullayeva Madinabonu Akmaljon qizi</i>	
14-15 yoshli o'quvchilarning jismoniy tarbiya vositalari orqali jismoniy tayyorgarligi samaradorligini oshirish metodi	740
<i>Karimboyev Og'abek Qadamboyevich</i>	

O'zbekiston xalqlarining amaliy san'ati va ma'naviy merosini o'rganish: tarixiy va pedagogik jihatlar	744
Kayumov Erkin Kazakbayevich	
Fizika ta'limida kognitiv texnologiyalar asosida talabalarning mantiqiy va analitik tafakkurini rivojlantirish yo'llari	748
Madumarov Shodonbek Az'amjonovich	
Maktabgacha ta'lim tizimini rivojlantirish jarayonlarida pedagogik-psixologik bilimlarning ahamiyati	751
Muratova Shaxnoza Ibatovna	
Yoshlar o'rtasida ijtimoiy hamkorlikni mustahkamlashda pedagogik resurslar va hamkorlik infratuzilmasining ahamiyati	754
Matnazarov O'ktam Latipovich	
Maxsus pedagogika o'qituvchilarining pedagogik va psixologik tayyorgarlik darajasi	757
Oxunov Ilxomjon Abdunabiyeich	
Funksional bog'liqlikni tushinishda vizual-eksperimental metodning samaradorligi	760
Qobilova Nargiza Anvarovna, Shamuratov Zafar Ergashevich	
The Psychological Importance of Emotional Intelligence and Stress Resilience in Increasing Professional Efficiency of Primary School Pedagogues	766
Tajiboyeva Odinakhon	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida mashg'ulotlar jarayoni sifatini monitoring qilish vositasi sifatida	769
Tashbayev Naim Sadikovich	
Axloqiy tafakkur va axloqiy qaror qabul qilish kompetensiyasi tushunchasining pedagogik-psixologik mohiyati	773
Temirova Oydina Muhiddinova	
Oliy ta'lim muassasalarida "Muhandislik kompyuter grafikasi" fanini o'qitishning metodik asoslari va zamonaviy yondashuvlari	776
Xamidov Dilshod Olimjon o'g'li	
Kasbiy ta'lim rahbarlarining individual yondashuv asosida kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmlari ...	780
Yangiboyev Kamol Norboyevich	
Тема экологических проблем как элемент духовно-нравственного воспитания студентов в произведениях Чингиза Айтматова	784
Абдулвохидов Элёр	
Девиантное поведение школьников в образовательной среде: проблемы классификации и гендерные особенности восприятия педагогами	789
Алимжанова Матлюба Юнусовна	
Анализ проблем развития профессиональной иноязычной компетенции по английскому языку у студентов медицинских вузов	793
Исраилова Илона Халитовна	
Психолого-педагогические условия использования изобразительной деятельности как средства стимуляции коммуникативных навыков у воспитанников с синдромом дауна	798
Каримова Регина Шовкатовна	
Методика развития специальной физической подготовленности футболистов 11–12 лет с использованием современного инновационного оборудования	802
Мирзабаев Диёрбек Камилович	
Нейроигра как эффективное средство развития познавательных и регуляторных функций у детей дошкольного возраста	805
Намазбаева Лола Закировна, Маткаримова Шарипа Рахимжановна	
Методы и приёмы технологии развития критического мышления в курсе "Общая педагогика": опыт проектирования учебного процесса в вузе	809
Янкина Рано Садыковна	

PEDAGOGIK TA'LIM MUASSASALARIDA BO'LAJAK O'QITUVCHILAR VALEOLOGIK KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHNING MAZMUNI VA MOHIYATI

Sardorxon Quvondiqov

P.f.f.d.(PhD), professor,

Nizomiy nomidagi O'zbekiston Milliy pedagogika universiteti

Annotatsiya: Mazkur maqolada ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlar sharoitida oliy pedagogik ta'lim muassasalarida faoliyat yuritayotgan professor-o'qituvchilarning kasbiy malakasini muntazam oshirish, ularning ilmiy-ijodiy faoliyatini rivojlantirish hamda pedagogik jarayon samaradorligini kuchaytirish masalalari tahlil qilingan. Shuningdek, bo'lajak o'qituvchilarda valeologik kompetentlikni shakllantirishning nazariy asoslari, pedagogik mexanizmlari hamda ta'lim jarayonida uni rivojlantirishning metodik jihatlari ilmiy nuqtai nazardan yoritilgan.

Kalit so'zlar: ta'lim, valeologiya, nazariya, metodika, talaba, kompetentlik, o'qituvchi, xulq-atvor, rivojlantirish, pedagogik mexanizm, pedagogika, takomillashtirish.

Abstract: This article examines the improvement of professional qualifications of academic staff working in higher pedagogical education institutions in the context of comprehensive reforms implemented in the education system. Particular attention is paid to expanding opportunities for scientific and creative activities of teachers and increasing the effectiveness of the educational process. The study also analyzes the theoretical foundations of developing valeological competence among future teachers, as well as pedagogical mechanisms and methodological approaches for its implementation and development in the educational process.

Key words: education, valeology, theory, methodology, student, competence, teacher, behavior, development, pedagogical mechanism, pedagogy, improvement.

Аннотация: В статье рассматриваются вопросы повышения профессиональной квалификации профессорско-преподавательского состава высших педагогических образовательных учреждений в условиях проводимых в системе образования масштабных реформ. Особое внимание уделяется расширению возможностей для научно-творческой деятельности педагогов и повышению эффективности образовательного процесса. Также анализируются теоретические основы формирования valeологической компетентности будущих учителей, педагогические механизмы её развития и методические подходы к её внедрению в образовательный процесс.

Ключевые слова: образование, valeология, теория, методика, студент, компетентность, преподаватель, поведение, развитие, педагогический механизм, педагогика, совершенствование.

KIRISH

Oliy ta'limning modernizatsiyalashuvi bo'lajak oliy ma'lumotli mutaxassislarni tayyorlash jarayoniga, shuningdek, tayyorlanayotgan pedagoglarning malakaviy saviyasiga nisbatan qo'yilayotgan talablarning ortishiga sabab bo'ldi. Bo'lajak pedagoglarda valeologik kompetentlikni rivojlantirish mexanizmlarini yaratish va ularni takomillashtirish muammosini hal etishga qaratilgan ilmiy-metodologik, nazariy hamda uslubiy tadqiqotlar muntazam ravishda takomillashtirib borilmoqda. Bunday keng qamrovli vazifalarni amalga oshirishning muhim yo'nalishlaridan biri ustoz-pedagoglar uchun zarur shart-sharoitlarni yaratish, ya'ni ularning talabalar bilan ijodiy, ilmiy va uslubiy faoliyatni samarali tashkil etish imkoniyatlarini kengaytirishdan iboratdir. Bu borada O'zbekiston Prezidenti Shavkat Mirziyoyev tomonidan ta'lim-tarbiya tizimini takomillashtirish hamda ilm-fan sohasini rivojlantirish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Mazkur masalalar muhokama qilingan yig'ilishlardan birida: "O'zbekistonda adolat nuqtai nazaridan, iqtisodiyot nuqtai nazaridan, ma'naviyat nuqtai nazaridan va ma'rifat nuqtai nazaridan jamiyat taraqqiyotiga xizmat qiladigan kuchli muallimlar va ziyolilar zarur", – degan fikrlar ham bu sohaning naqadar muhim ekanligini ifodalaydi.

Oliy o'quv yurtlarida o'quv-uslubiy jarayonning bosh maqsadi – yuqori malakali mutaxassislarni tayyorlashdir. Ushbu vazifani samarali amalga oshirishda pedagog-ustozlar hamda professor-o'qituvchilarning shaxsiy va kasbiy tayyorgarligi muhim mezonlardan biri hisoblanadi. Mamlakatimizda qabul qilingan, O'zbekiston Respublikasining 23-sentabr 2020-yildagi "Ta'lim to'g'risida"gi O'RQ–637-sonli Qonun¹ [2] oliy ma'lumotli mutaxassislarni tayyorlashning metodologik va nazariy asoslarini yanada kengaytirdi. Mazkur qonun talablarining amaliyotga joriy etilishi natijasida oliy ta'lim tizimining takomillashuvi ta'minlanib, jahon andozalariga mos bakalavrlar tayyorlash tizimi rivojlantirildi. Pedagog kadrlar malakasini oshirish tizimi zamonaviy talablar asosida qayta tashkil etildi, moddiy-texnik baza yangilandi hamda ta'limni modernizatsiyalash talablariga javob bera oladigan malakali pedagog kadrlar korpusi shakllantirildi. Shuningdek, malaka oshirish markazlari yetakchi xorijiy oliy ta'lim muassasalari bilan hamkorlikni rivojlantirib, tajriba va axborot almashinuvini yo'lga qo'ydi. Natijada pedagog kadrlarning xorijiy ta'lim markazlarida malaka oshirish imkoniyatlari kengaydi.

Ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan chuqur islohotlar oliy pedagogik ta'lim muassasalarida faoliyat yuritayotgan professor-o'qituvchilarning o'z ustida muntazam ishlashi, ilmiy-ijodiy faoliyat bilan shug'ullanishi hamda ilmiy tadqiqotlarni jadallashtirish imkoniyatlarini kengaytirdi. Oliy o'quv yurtlarida tashkil etilgan o'quv, ilmiy va axborot-resurs markazlari professor-o'qituvchilarning ilmiy-uslubiy faoliyatini yuqori darajada tashkil etish, ta'lim jarayonidan ajralmagan holda malaka oshirish hamda o'quv, ilmiy va tarbiyaviy jarayonlarni xalqaro standartlar asosida olib borishda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Oliy ta'lim muassasalarida axborot-resurs markazlari faoliyatining takomillashuvi kafedra va fakultetlarda ilmiy-tadqiqot ishlarining yangi sifat bosqichiga ko'tarilishiga xizmat qildi. Ularning internet tarmog'iga ulanishi valeologik ta'lim-tarbiya jarayonining samaradorligini oshirib, ushbu yo'nalishdagi ilmiy izlanishlarning kengayishiga zamin yaratdi. Shu bilan birga, oliy pedagogik ta'lim muassasalarining ishlab chiqarish hamda ta'limning turli bosqichlari, jumladan, maktabgacha ta'lim, umumiy o'rta ta'lim, o'rta maxsus va professional ta'lim, oliy ta'lim, oliy ta'limdan keyingi ta'lim hamda ilmiy-tadqiqot institutlari bilan amaliy aloqalari yanada kengaytirildi [14].

Shu bilan birga, oliy ta'lim tizimida shaxs tarbiyasi, bo'lajak pedagogni murakkab ta'lim-tarbiya jarayoniga tayyorlash, ya'ni yosh avlodga ta'lim-tarbiya beruvchi mutaxassis shaxsini shakllantirish hamda unda valeologik kompetentlikni rivojlantirish pedagogika fanining muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. Mazkur jarayonning murakkabligi pedagogika sohasida faoliyat yuritayotgan olimlar va pedagoglarning kasbiy tayyorgarligi, tajribasi hamda ilmiy salohiyati bilan chambarchas bog'liqdir.

Ta'limni modernizatsiyalash jarayonida olib borilgan ilmiy tadqiqotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston Respublikasida valeologik ta'limni rivojlantirish masalasi nafaqat falsafa, tarix, sotsiologiya, iqtisodiyot va huquqshunoslik kabi fanlar doirasida, balki pedagogika fanida ham alohida ilmiy tadqiqot obyekti sifatida muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu muammo yuzasidan olib borilgan ilmiy tadqiqotlarda bo'lajak pedagoglarning valeologik kompetentligini rivojlantirishning mazmuni va mohiyati keng yoritilgan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O'zbekistonda valeologik ta'limni rivojlantirishga qaratilgan ilmiy tadqiqotlar doirasida bir qator pedagog olimlar muhim ilmiy izlanishlar olib borganlar. Jumladan, E.O. Turdiqulov, U. Turdiqulov, X. Norbo'tayev, Sh.M. Kamolxo'jayev va Sh. Yunusova kabi olimlar [84, 87, 71, 52, 108] o'quvchilarga tabiiy fanlarni o'qitish jarayonida valeologik ta'limni shakllantirish masalalarini tadqiq etganlar.

Shuningdek, R.X. Djuraev, A.S. To'xtayev, A. Ergashev, X. Tog'ayev, D. To'xliyev hamda T. Saporov [48, 94, 107, 82, 92, 77] o'z tadqiqotlarida ekologiya tushunchasi, uning mazmuni hamda atrof-muhit va inson o'rtasidagi o'zaro munosabatlarni ilmiy jihatdan tahlil qilganlar.

Talabalarda valeologik savodxonlikni rivojlantirish, ularning jamiyat hayotidagi faol ishtirokini ta'minlash hamda ma'naviy merosimizning nazariy va amaliy jihatlarini o'rganish masalalari esa M.M. Aliqulova, M. Allayarov, S. Mamashokirov va N. Hakimovlar [35, 33, 57, 116] tomonidan keng o'rganilgan.

Valeologik madaniyat tushunchasi hamda o'quvchilarda ushbu madaniyatni samarali shakllantirish masalalari bo'yicha V.N. Sattorov, N.O'. Nishonova, A.R. Malikova, N.Sh. Bozorova, N. Isakulova va I.X. Ayubovalar [78, 70, 56, 44, 49, 48] tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda valeologik ta'limning iqtisodiy, tabiiy va ijtimoiy jihatlarini hamda uning ijtimoiy-falsafiy asoslari tahlil qilingan.

O'zbekistonda pedagogika sohasida valeologik ta'limning rivojlanishiga salmoqli hissa qo'shgan olimlardan biri E.O. Turdiqulov hisoblanadi. U tabiiy fanlar asosida o'quvchilarga valeologik ta'lim-tarbiya berish hamda uning uzluksizligini ta'minlash masalalariga bag'ishlangan qator ilmiy tadqiqot ishlarini olib borgan. Uning ilmiy asarlarida "Ekologiya" hamda "Valeologik ta'lim va tarbiya" tushunchalariga keng ilmiy izohlar berilgan. Olim yosh avlod ongida tabiatga mehr-muhabbat tuyg'usini shakllantirish hamda insoniyat hayotida tabiiy resurslarning muhim o'rni mavjudligini ilmiy asoslar orqali yoritib bergan.

1 O'zbekiston Respublikasining Qonuni, 23.09.2020 yildagi O'RQ-637-son <https://lex.uz/docs/-5013007>.

Xorijiy olimlar tomonidan ham valeologik kompetentlikni rivojlantirish masalasi keng o'rganilgan. Jumladan, amerikalik olim J.U. Ogbu bolalarni oilaviy va mikroijtimoiy muhitda tarbiyalash jarayonida madaniyatlararo hamda guruhlararo taqqoslash asosida madaniy-valeologik kompetentlikni rivojlantirish g'oyasini ilgari surgan.

Eindhoven texnologiya universiteti tadqiqotchisi N. Roszen esa valeologik kompetentlikni rivojlantirish jarayonida axloqiy motivlarning yaxlit tizimini shakllantirish muhim ahamiyatga ega ekanligini ta'kidlaydi. U valeologik kompetentlik tushunchasini "valeologik xulq-atvorni shakllantirish jarayonida tabiat va atrof-muhitga oid bilimlar hamda ekologik xulq-atvor ko'nikmalariga ega bo'lish" sifatida izohlaydi [76].

Talabalarda valeologik kompetentlikni rivojlantirish masalasini tibbiy bilimlar bilan uyg'unlikda o'rgangan Latviyadagi Riga Stradins universiteti olimlari Ruta Renigere va Yeva Kela talabalarning kelajakdagi kasbiy faoliyati atrof-muhitni muhofaza qilish bilan chambarchas bog'liq bo'lishi zarurligini ta'kidlaydilar. Ularning fikricha, talabalar tabiatni asrash, unga hurmat bilan munosabatda bo'lish hamda ekologik muammolarni anglashga qaratilgan bilim va ko'nikmalarni egallashlari muhim hisoblanadi. Shuningdek, olimlar atrof-muhitga oid axborotlarga qiziqishni oshirish orqali insonlarning ekologik mas'uliyatini rivojlantirish g'oyasini ilmiy jihatdan asoslab berganlar.

Rossiyalik olimlar O. Perfilova va Yu. Alizade o'z ilmiy izlanishlarida bo'lajak mutaxassislarining valeologik kompetentligini rivojlantirish uchun ularni tabiiy hamda ijtimoiy faoliyat turlariga tayyorlash zarurligini asoslab berganlar [74; 186-b.]. V.A. Ley esa ta'lim talablari asosida talabalarda valeologik bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishda shaxsning individual xususiyatlarini hisobga olish muhimligini ta'kidlaydi. U valeologik vaziyatlarni baholash va xavf-xatarlarni kamaytirish jarayonida valeologik ong, dunyoqarash hamda fikrlashni rivojlantirish zarurligini ilgari suradi.

G.A. Paputkova universitet talabalari orasida valeologik kompetentlikni rivojlantirishni tabiat va jamiyatning barqaror rivojlanish evolyusiyasi bilan bog'liq holda tashkil etish usullarini ishlab chiqqan [73; 367-b.]. Olimaning fikricha, valeologik kompetentlik mutaxassisning kasbiy faoliyatida ijtimoiy va professional jihatdan tayyor bo'lishi, sog'lom turmush tarzini qo'llab-quvvatlashi hamda faoliyatni samarali amalga oshirish qobiliyatini ifodalovchi muhim integrativ sifatdir. O.E. Perfilova esa talabalarda valeologik kompetentlikni rivojlantirishni ijtimoiy-madaniy yondashuv asosida izohlaydi. Uning ta'kidlashicha, valeologik kompetentlik shaxsning qaror qabul qilishga tayyorligi, atrof-dagi voqelikni subyektiv idrok etishi hamda ijtimoiy va tabiiy-madaniy omillarni anglash bilan bog'liq murakkab pedagogik hodisani ifodalaydi [74; 186-b.].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda bo'lajak o'qituvchilarning valeologik kompetentligini rivojlantirish masalasi nazariy va analitik yondashuvlar asosida o'rganildi. Tadqiqot jarayonida pedagogik, psixologik hamda valeologik adabiyotlarni tahlil qilish, taqqoslash va umumlashtirish usullaridan foydalanildi. Shuningdek, O'zbekiston va xorijiy olimlar tomonidan olib borilgan ilmiy tadqiqotlar mazmunan o'rganilib, ularning asosiy g'oyalari tizimlashtirildi.

Tahlil jarayonida valeologik kompetentlikning mazmuni, uning tarkibiy komponentlari hamda pedagogik jarayondagi o'rni aniqlashtirildi. Natijada pedagogik ta'lim muassasalarida bo'lajak o'qituvchilarning valeologik kompetentligini rivojlantirishning nazariy asoslari hamda uni shakllantirishga xizmat qiluvchi muhim omillar ilmiy jihatdan asoslab berildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqotlar davomida turli soha olimlarining talabalarda valeologik kompetentlikni rivojlantirish muammo-siga yondashuvlari o'rganildi. Ushbu tahlillar natijasida O'zbekiston oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak pedagoglarning valeologik kompetentligini rivojlantirish masalasini chuqur va tizimli o'rganish zarurligi aniqlandi. Shuningdek, yoshlar tarbiyasi uchun mas'ul pedagoglarga ega bo'lgan jamiyat global va mintaqaviy valeologik xavfsizlikni ta'minlashga qodir bo'lgan fuqarolarni tarbiyalashi mumkinligi ta'kidlandi. Shu bois pedagogik ilmiy tadqiqotlarda ushbu yo'nalishni yanada rivojlantirishga ehtiyoj mavjudligi qayd etildi.

Pedagogikaga doir ilmiy adabiyotlarda "valeologik tarbiya" tushunchasi bilan bir qatorda "valeologik kompetentlik" atamasi ham keng qo'llaniladi. Tadqiqotimizda aynan "valeologik kompetentlik" tushunchasidan foydalanildi va ushbu kategoriya mazmuni alohida tahlil qilindi. Ba'zi hollarda ekologiya mazkur tushunchaning sinonimi sifatida qo'llansa-da, ekologiya ushbu jarayonning asosiy maqsadini ifodalaydi va inson valeologik ongining mahsuli sifatida namoyon bo'ladi. Ekologiya – yunoncha "oikos" – uy, makon va "logos" – fan, ta'limot so'zlaridan kelib chiqqan bo'lib [204; 304-b.], u tirik organizmlarning o'zaro hamda ularni o'rab turgan muhit bilan munosabatlarini, shuningdek, inson va biosfera o'rtasidagi o'zaro aloqalarni o'rganuvchi fan sifatida talqin etiladi [205; 25-b.].

"Valeologik" atamasi ekologiyaga oid yoki u bilan bog'liq ma'noni ifodalaydi, "kompetentlik" tushunchasi esa lotincha "competentia" so'zidan kelib chiqqan bo'lib, "layoqatli bo'lish", "munosiblik", "qobiliyat" kabi

ma'nolarni anglatadi ^[165; 238-b.]. Mazkur tushuncha faoliyat jarayonida nazariy bilimlardan samarali foydalanish, yuqori darajadagi kasbiy malaka, mahorat va iqtidorni namoyon eta olishni bildiradi ^[206; 396-b.]. Shu o'rinda kasbiy kompetentlik tushunchasi ham muhim ahamiyatga ega bo'lib, u mutaxassisning o'z kasbiy faoliyatini amalga oshirish jarayonida zarur bo'lgan bilim, ko'nikma va malakalarga egaligi hamda ulardan amaliyotda samarali foydalanish qobiliyatini ifodalaydi.

Yuqoridagi tahlillarga asosanib, "valeologik kompetentlik" tushunchasiga quyidagi ta'rifni berish mumkin: bo'lajak pedagogning valeologik kompetentligi – bu o'qituvchining egallagan ekopedagogik bilimlari, ko'nikma va malakalari, e'tiqodi, motivlari, qadriyatli yo'nalishlari hamda valeologik ta'lim-tarbiyaviy ahamiyatga ega bo'lgan shaxsiy sifatleri asosida ekopedagogik faoliyatni amalga oshirish jarayonida "odam – jamiyat – tabiat – ma'rifat" tizimida ongli va mas'uliyatli faoliyat yuritish qobiliyatini ifodalovchi integrativ sifatidir.

Talabalarning valeologik kompetentligi zamondoshlarimizning ma'naviy va amaliy tajribasiga tayanadi. Shu bilan birga, u uchinchi ming yillikda atrof-muhitning valeologik holatida yuz berayotgan o'zgarishlar haqidagi ilmiy asoslangan qarashlarni ham o'z ichiga oladi. Ta'lim tizimi orqali olinayotgan ekologik bilimlar valeologik kompetentlikni rivojlantiruvchi muhim omillardan biri hisoblanadi hamda insonning tabiat bilan o'zaro aloqasini anglashda muhim o'rin tutadi. Natijada talabalarda tabiat va jamiyat o'rtasidagi uyg'un munosabatlarni tushunish, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish hamda ekologik mas'uliyatni shakllantirish jarayoni izchil rivojlanadi. Shu jihatdan qaraganda, valeologik kompetentlik inson, jamiyat va tabiat o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni anglashga asoslangan yaxlit tizim sifatida namoyon bo'ladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur tadqiqot natijalari pedagogik ta'lim muassasalarida bo'lajak o'qituvchilarning valeologik kompetentligini rivojlantirish ta'lim sifatini oshirishda muhim omil ekanligini ko'rsatdi. Valeologik kompetentlik pedagogning kasbiy faoliyatida sog'lom turmush tarzini targ'ib etish, tabiat va jamiyat o'rtasidagi uyg'unlikni anglash hamda talabalarda ekologik madaniyat va sog'lom hayot tarziga oid qadriyatlarni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, pedagog kadrlarning zamonaviy bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishi ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Shu bois pedagogik ta'lim muassasalarida valeologik ta'lim elementlarini o'quv dasturlariga tizimli ravishda integratsiya qilish muhim ahamiyatga ega. Talabalarda ekologik madaniyat va sog'lom turmush tarzini rivojlantirishga qaratilgan innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash ham ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Bundan tashqari, bo'lajak o'qituvchilarning valeologik kompetentligini shakllantirishga yo'naltirilgan maxsus seminarlar, treninglar va amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish pedagogik tayyorgarlik samaradorligini yanada oshirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – T.: "Adolat", 2010.
2. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – T.: 2020-yil 23-sentyabr, O'RQ–637-son. – Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 2021-yil 21-aprel, 03/21/683/0375-son. <https://lex.uz/docs/-5013007>.
3. O'zbekiston Respublikasi "Valeologik nazorat to'g'risida"gi Qonuni // "Xalq so'zi" gazetasi. – 2013-yil, № 255.
4. O'zbekiston Respublikasining "Nodavlat notijorat tashkilotlari faoliyatining kafolatlari to'g'risida"gi Qonuni. – 2007-yil 3-yanvar, O'RQ–76-son. – Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 2021-yil 21-aprel, 03/21/683/0375-son. <https://www.lex.uz/uz/docs/-1101278>.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016-yil 17-dekabrda "Xalq bilan muloqot va inson manfaatlarini yili" davlat dasturini ishlab chiqish va amalga oshirishning tashkiliy chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF–4760-son Farmoni. – lex.uz/docs/3121798
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 4-maydagi "Mamlakatni demokratik yangilash jarayonida fuqarolik jamiyati institutlarining rolini tubdan oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF–5430-son Farmoni. – <https://www.lex.uz/docs/3721649>.
7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi PF–4749-son Farmoni. – Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 2019-yil 11-dekabr, 06/19/5892/4134-son. <https://lex.uz/docs/-3107036>.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktyabrda "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF–5847-son Farmoni. – O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 2020-yil 30-aprel, 06/20/5987/0521-son. <https://lex.uz/uz/docs/-4545884>.
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 2-martdagi "2017–2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasini "Ilm, ma'rifat va raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish yili"da amalga oshirishga oid davlat dasturi to'g'risida"gi PF–5953-son Farmoni. – O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 2020-yil 27-mart, 06/20/5975/0377-son. <https://lex.uz/docs/-4751561>.
10. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 5-iyuldagi "Yoshlarga oid davlat siyosati samaradorligini oshirish va O'zbekiston yoshlar ittifoqi faoliyatini qo'llab-quvvatlash to'g'risida"gi PF–5106-son Farmoni // "Xalq so'zi" gazetasi. – 2017-yil 6-iyul. <https://lex.uz/docs/-3255680>.

11. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi PF–60-son Farmoni. – Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 2022-yil 29-yanvar, 06/22/60/0082-son; 2022-yil 18-mart, 06/22/89/0227-son; 2022-yil 21-aprel, 06/22/113/0330-son. <https://lex.uz/ru/docs/-5841063>.
12. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 28-noyabrdagi "O'zbekiston Respublikasida Milliy madaniyatni yanada rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ–4038-son Qarori. – O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 2020-yil 28-sentyabr, 06/20/6075/1330-son. <https://lex.uz/docs/-4084926>.
13. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 3-oktyabrdagi "Ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish sohasida davlat boshqaruvi tizimini takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ–3956-son Qarori. – O'zbekiston Respublikasi qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 2021-yil 30-dekabr, 07/21/76/1231-son. <https://lex.uz/docs/-3930219>.
14. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 5-iyundagi "Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlarda faol ishtirokini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ–3775-son Qarori. – O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 2021-yil 26-mart, 07/21/5040/0243-son. <https://lex.uz/docs/-3765586>.
15. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 27-fevraldagi "Pedagogik ta'lim sohasini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ–4623-son Qarori. – O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 2020-yil 13-iyun, 07/20/4749/0758-son. <https://lex.uz/docs/-4749364>.
16. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 16-fevraldagi "O'zbekiston Respublikasi ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish davlat qo'mitasi tizimida muhofaza etiladigan tabiiy hududlarni tashkil etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ–131-son Qarori. – <https://www.lex.uz/docs/5861879>.
17. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2021-yil 19-oktyabrdagi "Oliy ta'limning Davlat ta'lim standarti. Oliy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori. O'zbekiston Respublikasining davlat standartlarini tasdiqlash to'g'risida"gi 11-son buyrug'i. – <https://www.lex.uz/docs/5701176>.
18. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2014-yil 21-yanvardagi "Valeologik normativlar loyihalarini ishlab chiqish va kelishish tartibi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida"gi 14-son Qarori. – O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 2018-yil 23-noyabr, 09/18/949/2214-son. <https://lex.uz/uz/docs/-2325221>.
19. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018-yil 17-avgustdagi "Istirohat bog'lari va yashil zonalarni tashkil etish metodologiyasi to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida"gi 671-son Qarori. – O'zbekiston Respublikasi qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 2021-yil 20-noyabr, 09/21/694/1075-son. <https://lex.uz/docs/-3871228>.
20. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 27-maydagi "O'zbekiston Respublikasida valeologik ta'limni rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi 434-son Qarori. – O'zbekiston Respublikasi qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 2021-yil 21-may, 09/21/320/0482-son. <https://lex.uz/ru/docs/-4354743>.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №3(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.